

Egita Terēze Jonāne

Masku festivāls saglabā un atdzīvina tradīcijas

No 20. līdz 23. februārim notikušais IV Daugavpils Starptautiskais masku tradīciju festivāls radīja jautrību mazos un lielos dalībniekos un skatītājos. "Ar katru gadu arvien vairāk pārliecināmies par to, cik Daugavpils veiksmīgi izvēlēta par festivāla norises vietu — tai raksturīga kultūru daudzveidība un bagātība," teica festivāla režisore Diāna Klepere.

Vairāk kā 20 kolektīvi no Lietuvas, Krievijas un Latvijas iesaistījās gājienā un lielajā masku parādē Rīgas ielā, masku konkursā, danču vakarā un ballē, festivāla atklāšanas un noslēguma rituālā.

Kolektīvi un labākās maskas saņēma aģentūras "Tautas mākslas centrs" uzslavas rakstus. Notika seminārs "Lokālo masku tradīciju saglabāšanas un rekonstruēšanas metodes mūsdienu kultūrvidē".

Pasākumu jau ceturto reizi rīkoja aģentūra "Tautas mākslas centrs" sadarbībā ar Daugavpils pilsētas domes Kultūras nodaļu.

Preiļu uzņēmuma "Preiļu siers" folkloras kopa "Mūdernīki" (vadītāja Inga Stafecka) ar Kazas un milzīgā Lāča masku pirmo reizi piedalījās šajā festivālā. Lomās iejutušies Velta un Jānis atzina, ka maskošanās atbrīvojot no kompleksiem.

Viskrievijas mākslinieciskās jaunrades centra etnogrāfiskais ansamblis "Derbeņevka" no Maskavas (vadītāja Antoņina Bukatova) radīja krievu tautas tradīcijām raksturīgās sadzīves ainas. Galvenās lomas tēlotāja Jeļena pastāstīja, ka ansamblis sakrājis autentisku vecvecmammu pūru" un viņa pati kolektīvā piedalās piecus gadus. "Esmu skolotāja un audzinātāja, krievu tautas tradīcijas ir liels palīgs mācību procesā, piemēram, bērniem mācāmo dabas krāsu harmoniju var rast tikai tautas tērpos," uzskata Jeļena.

Masku konkursa eksperte, folkloras kopas "Grodi" vadītāja Aīda Rancāne atzina, ka kolektīvos, kuri piedalās festivālā, vērojams progress masku tradīciju kopšanā, piemēram, Līvānu folkloras kopa "Ceiruleits" kļūst arvien labāka. "Latgales čigāni darbojas atraktīvi, atraisīti, jo masku tradīcija vēl nesēn te ir bijusi ļoti dzīva. Priecē, ka masku darināšanā sāk dominēt dabiskie materiāli. Preilēniešiem bija fantastiska īsta lāčāda un vilkāda! Vairāk varētu izmantot arī salmus. Gribētos, lai ar šī festivāla palīdzību cilvēki saprastu, kāpēc pastāv maskošanās tradīcija — tā nav vienkārša izklaide, bet gan paaudzju paaudzēm uzturēts pasaules uzskats un priekšstati. Piemēram, jauku tradīciju spēli izspēlēja Rīgas krievu folkloras kopa "Iljinskaja pjatnica". Lai katra vieta, ciemats un pagasts, un novads apzinās, ka viņiem ir savas masku tradīcijas!" aicināja A. Rancāne.

Kopas "Ceiruleits" mākslinieciskā vadītāja Anna Kārkle uzsvēra, ka Līvānu jauniešiem masku tradīcijas cenšoties atstāt mantojumā no paaudzes uz paaudzi. Annas kundze uzsvēra: "Mēs dziedam un spēlējam maskās, kuras raksturīgas Līvānu novadam. Par čigāniem stāstīja mana mamma — čigānietei esot bijis dēlēns, kuru ēdinājusi ar pienu no liela pupa. Šo ainu iekļāvam arī savā uzvedumā."

Uzslavu saņēmušais pats mazākais Lācis Alise no Valmieras kopas "Tīne" teica, ka viņai nebija bailes būt par lāci. Alises mamma pastāstīja, ka meitiņa folkloras kolektīvā esot klāt kopš pirmajiem dzīves mēnešiem, un viņai tas ļoti patīkot.

Festivāla režisore Dināra Klepere teica, ka festivāla ideja — atdzīvināt un uzturēt masku tradīciju — attīstoties soli pa solītim. "Vislielākais prieks ir par krievu kopām, kuras atdzīvina savas tautas tradīcijas, piemēram, Maskavas kolektīvs "Derbeņevka" tās pārzina ļoti, ļoti dziļi. Latviešu kolektīvi rādīja savai vietai raksturīgo. Viņa piebilda, ka arī pašiem organizatoriem patīkot tērpties maskās, lai kļūtu par vienreizējas kultūrakcijas sastāvdaļu.

Pēc festivāla organizatoru grupas pārstāves Signes Pujātes teiktā, mūsdienu cilvēks sāk pierast pie masku tradīciju festivāla, kas prasa arī zināšanas, lai darītu un dzīvotu līdzī. "Mēs ejam pie skolas bērniem, un viņos interese ir liela. Ar maskām bijām 1. ģimnāzijā, "Saules skolā", arī Daugavpils pilsētas domē. Maskavieši atzina, ka krievu skolās skolēni veiksmīgi spēs izkopt šīs tradīcijas. Arvien lielāku ieguldījumu festivāla organizēšanā iegulda daugavpilieši, paldies viņiem!" teica Signe.

Daugavpils pilsētas domes Kultūras nodaļas speciālisti Ināra Barišņikova un Miervaldis Brodovs rezumēja, ka festivāls Daugavpilij piesaista un piesaistīs pasauli. Šogad atbrauca maskavieši un zarasieši (Lietuva), savukārt Daugavpils un Harbinas sadarbības līguma ietvaros festivālu turpmāk kuplinās arī Ķīnas tūkstošiem gadu koptās tautas tradīcijas.